

Kronik: Sådan får vi en humanistisk flygtningepolitik

27. oktober 2017 Politiken Sektion 2 (Kultur) Side 5 (Debat) MARGRETE AUKEN JACOB
MARK KIRSTINE BILLE

KRONIKEN Flygtningesystemet skal laves om. Men bare at lukke for kvoteflygtninge og rase mod EU som Socialdemokratiet og Dansk Folkeparti gør er for fattigt. Her er SF's bud på en human og praktisk tilgang.

Margrete Auken er medlem af Europa-Parlamentet for SF. Jacob Mark er gruppeformand for SF. Kirstine Bille er viceborgmester i Syddjurs Kommune og folketingskandidat for SF.

NÅR NOGLE AFVISER, at Danmarks *flygtningepolitik* skal være humanistisk, er de i færd med at undergrave selve fundamentet under det Danmark, vi kender og er stolte af. Nej, humanismen er og skal forblive grundværdien også for fremtidige generationer.

Men hvad er egentlig en humanistisk *flygtningepolitik*? Spørgsmålet rejste Peter Hummelgaard fra Socialdemokratiet i sin Kronik 16. oktober om, hvorvidt det nuværende asylsystem egentlig er det mest humanistiske. Det er en nødvendig debat, som vi i SF længe har arbejdet på at bidrage med relevante forslag til.

En politik er ikke humanistisk, hvis man ikke som grundtone har respekt for alle mennesker - også dem på flugt. Den er heller ikke humanistisk, hvis den ikke er løsningsorienteret, men kun opstiller problemer ved at hjælpe andre mennesker som undskyldning for ikke at tage sit internationale ansvar på sig.

De to pointer er vigtige at huske på, nu hvor regeringen, Dansk Folkeparti og Socialdemokratiet har besluttet at lukke af for kvoteflygtninge på ubestemt tid. En beslutning, der er i klar modstrid med international solidaritet, men også med partiernes egne, påståede, ønsker om at hjælpe mere i nærområderne. Derimod er det en vigtig diskussion, om vi har indrettet vores asylsystem på en måde, så vi hjælper bedst muligt.

Konflikter, krige, befolkningsekspllosion, hungersnød, udbytning, voksende ulighed og genopblussede nationalisme med totalitære strømninger viser allerede nu deres grimme ansigt.

Det sender millioner på flugt og endnu flere ud for at søge nye muligheder for et bedre liv. Ingen forestiller sig i ramme alvor, at det ikke vil tage til - dramatisk endda, når man inddrager de 200 millioner klimaflygtninge, der anslås at være i verden i 2050.

Alene magter ingen stater at løfte de udfordringer. Kun i fællesskab kan landene klare det. Derfor er solidariteten afgørende for, at asylsystemet bliver humanistisk.

Hvis vi skal have bare en chance for at løse de problemer, vi står over for, er der brug for en grundlæggende omlægning af vores tilgang til asylpolitikken.

Den måde, vi gør det på i dag, hjælper for få mennesker for dårligt. Det nuværende system er med andre ord ikke humanistisk.

HER ER TRE konkrete eksempler på hvorfor: 1. Tusindvis af mennesker dør på de farlige flugtruter. Det nuværende asylsystem bidrager direkte til, at flere tusind mennesker hvert år drukner i Middelhavet eller omkommer på andre farlige ruter.

Hundredtusindvis af mennesker føler sig tvunget til at tage flugten til de europæiske landes grænser, fordi det nuværende asylsystem ensidigt tilgodeser de flygtninge, der kommer spontant.

Når sikkerheden i lokalområdet smuldrer, eller når der mangler helt basale fornødenheder, og den bedste chance for ophold ligger i fysisk at rejse til et europæisk land og søge asyl, er der intet at sige til, at mennesker vælger den vej.

Men for mange ender flugten over Middelhavet fatalt. Alene i 2016 druknede mere end 5.000 på havet. I år har vi allerede rundet 2.500 døde og savnede.

Det er ikke humanistisk.

2. Mennesker, der ikke har ret til asyl, kan ende med at blive udnyttet brutalt. Over halvdelen af dem, der søger asyl i Europa, har ikke ret til asyl og får afslag.

De skal sendes tilbage til deres eget land, men hjemsendelsesaftaler kan være besværlige at få i stand.

At holde mennesker i udrejseposition er både umenneskeligt og dyrt.

Alene i 2016 havde EU-landene udrejseomkostninger for 82 milliarder kroner.

Det er lykkedes Tyskland at sende 25.000 personer i udrejseposition hjem og at få 50.000 i udrejseposition til at rejse frivilligt, men det er undtagelsen.

Derfor er et troværdigt hjemsendelsessystem nødvendigt, hvis vi skal sikre folkelig opbakning til at beskytte dem, der har behov for det. En stor del af de afviste ender med at blive her. De forsvinder ud på det grå og sorte arbejdsmarked - en situation, som vi også har i Danmark, men som de færreste er klar over.

Mennesker, der er her ulovligt, har nærmest ingen rettigheder og har derfor heller ikke mulighed for at melde det, hvis de udsættes for misbrug.

Det er veldokumenteret af EU's Agentur for Grundlæggende Rettigheder, og det bekymrer Europol. Det er ikke humanistisk.

3. Menneskesmuglere tjener styrtende på denne spiral af lidelse. Med den nuværende flygtningemodel, hvor tusindvis af mennesker dør på havet, og flere hundrede tusind mennesker er på flugt, er der kun én vinder: menneskesmugleren.

Det koster flygtninge en formue at få hjælp til flugten, og menneskesmuglerne har ingen skrupler.

Europol anslår, at menneskesmuglerne i 2015 tjente 42 milliarder.

Det er med andre ord en indbringende forretning, der kun kan bekæmpes med legale og realistiske alternativer.

Men lige nu understøtter Vestens *flygtningepolitik* denne trafik, mens man helt vender det blinde øje til dem, der søger asyl fra nærområderne. Det er ikke humanistisk.

HVORDAN KAN VI vende denne udvikling? Hvad kan vi gøre her og nu? Og hvad er en mere humanistisk asylpolitik? Her er fem nogle konkrete bud: Der skal sættes meget kraftigere og mere kvalificeret ind over for de lande, der 'producerer' flygtninge og migranter.

Selv om de to grupper er forskellige, er den forebyggende indsats langt hen ad vejen den samme.

Måltrettet ulandsbistand er det vigtigste.

Her var Danmark frem til årtusindskiftet et foregangsland. Meget er blevet ødelagt af de seneste mange års nedskæringer, men Danmark er stadig førende, hvad angår viden og kompetencer.

Vi skal udbygge disse kompetencer og bruge dem måltrettet til at hjælpe folk i nød i deres hjemland.

Derudover må og skal hjælpen være mangesidig: Ud over den almindelige bistand med fokus på styrkelse af retsstaten, fattigdomsbekæmpelse, kvindefrigørelse, familieplanlægning, sundhed, uddannelse osv. skal der gøres op med et internationalt skatte(unddragelses) system, der berøver ulandene skatteindtægter på mere end det dobbelte af, hvad de modtager i bistand.

Vi skal føre en handels-og landbrugspolitik, der ikke er decideret skadelig for dele af Afrika og Mellemøsten.

Vesten har eksempelvis tilranet sig Vestafrikas fisk, så de lokale fiskerimuligheder ødelægges, og folk tvinges til at emigrere. EU's landbrugspolitik er i vid udstrækning destruktiv for ulandenes landbrug. Endelig skal ulandene hjælpes med at bekæmpe korruption.

Disse indsatser vil give håb for fremtiden og virke konfliktforebyggende og dermed bremse både migration og flugt.

Regeringen og Dansk Folkeparti har snakket så meget om hjælp i nærområderne, at de fleste sikkert tror, at den politik allerede er blevet gennemført.

Reelt er intet dog sket - på trods af at netop stabilisering af nærområder er en vigtig faktor for opbremsning af flygtningestrømmen og for at afværge, at situationen kollapser i de lande.

I stedet for at fokusere størstedelen af vores økonomi og opfindsomhed på at hjælpe dem, der kommer til Europa, bør vi bruge mange flere af vores ressourcer der, hvor de fleste af verdens flygtninge befinder sig. Af de 22,5 millioner eksternt fordrevne er to tredjedele i dag i FN-drevne lejre. 95 procent af Syriens flygtninge opholder sig f. eks. i nærområdet og kæmper en daglig kamp for at skaffe vand, fødevarer og logi.

Hvis lejrene skal fungere med den store tilstrømning, vi ser i dag, må der skrues op for den direkte økonomiske hjælp, så der er mad, vand og skolegang til de mange børn.

Som tingene er nu, bliver de nærmest udsultet. UNHCR og WFP råbte i 2014 og 15 meget højt om de helt utilstrækkelige midler, men Europa reagerede ikke, og tusindvis af flygtninge strømmede op til os på vores motorveje. Den økonomiske hjælp fra EU er siden forøget, men der er stadig store behov, og også Danmark bør gøre mere.

Samtidig vil det give god mening at hjælpe de lande, der modtager hundredtusindvis af flygtninge, så de kan skabe bedre muligheder for familierne.

Det vil være godt for dem, uanset om de vender hjem eller bliver. Der er klare tal for, at mange af dem kan blive en økonomisk gevinst for deres værtsland, hvis de integreres og arbejder.

Og de skal helst i gang straks. Både flygtningelejrene og de omkringliggende samfund skal altså have meget større opmærksomhed.

En sådan bredere hjælp vil også afværge modstanden mod flygtningene lokalt.

Den opstår jo let, når fattige landsbyer ser, at 'flygtningebyerne' har bedre vilkår end de selv.

Ved således at forstærke indsatsen markant i lejrene og områderne omkring dem, hjælper vi også de allersvageste, der hverken har kræfter eller økonomi til at komme væk.

I FREMTIDEN SKAL der kunne ske asylbehandling i nærområderne, så vi undgår, at flygtninge tvinges ud på de farlige ruter over f. eks. Middelhavet. På længere sigt bør vi derfor oprette sikre FN-lejre i Nordafrika, der kan tage imod asylansøgere og behandle deres ansøgninger, så de ikke længere må sætte liv og lemmer på spil på vejen mod Europa.

Det skal være ordentlige lejre, hvor man som flygtning har menneskelige forhold med vand og mad, hvor man kan få skolegang, og hvor hver enkelt flygtning har mulighed for at udnytte sine kompetencer: Læger arbejder som læger, skolelærere underviser, og tømrere bygger.

Det skal tilstræbes, at beboerne i lejrene kan leve så normalt et liv som muligt, inden de kan vende hjem eller komme videre til genbosætning i andre lande.

Efterhånden som disse lejre oprettes, skal alle asylansøgere, både flygtninge og migranter, der bevæger sig ud på Middelhavet, samles op af skibe fra EU, der organiseres af grænseagenturet Frontex.

Menneskesmuglerne skal selvfølgelig retsforfølges, men resten af de ombordværende skal sejles til disse opsamlingslejre, hvor deres asylsag kan blive behandlet og et rimeligt liv skabes for dem, der anerkendes som flygtninge, indtil de kan komme videre.

De, der afvises, skal have støtte til at vende tilbage til deres hjemland. Lejrene og alle aktiviteter deri skal selvfølgelig overholde konventionerne, og det skal kontrolleres af FN og de relevante organisationer og finansieres af det internationale samfund.

I takt med at systemet bliver oprettet og indfaset, er der god grund til at forvente, at stadig færre spontant vil søge asyl.

De vil slippe ud af kløerne på menneskesmuglerne, fordi de kan være i sikkerhed i lejrene tættere på deres hjemlande, mens deres asylsag bliver behandlet.

Forslaget om disse nye opsamlingslejre rejser mange spørgsmål.

Hvordan afgrænser man dem, der kommer ind? Hvor skal lejrene i øvrigt ligge? Hvordan undgår vi, at de reelt bliver til fængsler? Det er nogle af de mange udfordringer, der hidtil har fået EU-Kommissionen til at afvise ideen.

Derfor må vi midlertidigt berede os på fortsat at få spontane asylansøgere til Europa, imens vi arbejder på planen og udvikler den, så den lever op til de humanistiske standarder, som uanset hvad skal være fundamentet for vores *flygtningepolitik*.

VI VIL NEMLIG ikke opgive ideen med opsamlingslejre.

Det nuværende asylsystem er ikke holdbart hverken på kort eller længere sigt.

Vi bliver nødt til at finde alternativer til den farefulde færd over Middelhavet og andre risikofyldte flugtruter, så folk kan få en meningsgivende tilværelse, mens de får behandlet deres sag.

Vi er sikre på, at man med tiden vil opleve, at færre flygter spontant til Europa, hvis der er håb for en værdig tilværelse hjemme eller i nærområdet. Det langsigtede mål må være, at ingen mennesker tvinges ud på de farlige ruter, men at alle søger asyl fra nærområderne.

Men det kræver også, at vi giver de mennesker, der er i lejrene, håb. Og derfor skal vi hjælpe til med, at langt flere genbosættes.

Den manglende genbosætning fra lejrene er reelt lige så alvorligt som den svigtende bistand. Ingen lande kan holde til kun at tage imod. En kontrolleret og afmålt genbosættelse i EU bør blive en fast del af vores forpligtelser over for nærområderne.

Med et nyt og solidarisk system vil hjælpen også komme til de mest trængende, hvis det vel at mærke er dem, man tager som kvoteflygtninge.

Det gjorde Danmark indtil for nylig, hvor man skiftede strategi og tog de 'mest integrationsegne', hvilket er de stærkeste flygtninge. Beskæmmende, når vi snakker om mennesker, der er på flugt.

Fremover foreslår vi, at Danmark, i takt med at den spontane asylansøgning falder, årligt tager op til 4.500 kvoteflygtninge fra FN-lejrene.

Hvis Europa som helhed følger med og løfter i flok i forhold til befolkningstal, når vi det antal, som UNHCR skønner er nødvendigt for at imødekomme behovet, samtidig med at situationen kan håndteres.

Således genvinder Europa sin humanitære profil med en realistisk politik, der ikke lægger større byrde på staterne, end de kan magte.

Det gør det samtidig muligt at planlægge og etablere målrettede integrationsprogrammer, som kan sikre hjælp, uddannelse og arbejde til dem, der kommer.

Det bidrager til en større tryghed og accept, som alle har fordel af.

Disse planer kan ikke føres ud i livet uden et mere forpligtende EU-samarbejde.

Vi kan både på regeringsplan og gennem vores partisamarbejde i EU skabe alliancer, der kan realisere brugbare ideer, som sætter skub i bedre europæiske modeller til en humanistisk håndtering af de massive udfordringer.

Hvis de lande, der faktisk vil - Tyskland, Sverige, Portugal, Belgien, Estland, Litauen m. fl., og altså Danmark - går i gang, er det ikke et umuligt projekt.

Lige nu gælder det Dublin-systemet, hvor flygtninge skal søge asyl i det første land, de ankommer til. Et system, der er i færd med at blive revideret.

Det skal bringes til at virke dels med hjælp fra det øvrige EU til mere kvalificeret asylbehandling og dels med en obligatorisk omfordeling af dem, der får asyl.

Grækenland har fået styr på asylbehandlingen, men er nu ved at segne under mængden af flygtninge, fordi de omkringliggende lande har spærret deres grænser.

Danmark bør yde sit bedste for, at vi omsider kan få en brugbar og solidarisk Dublin-forordning.

Det er på høje tid, at vi samles om en fælles humanistisk *flygtningepolitik*, som vi kan være bekendt og også fremover vil kunne stå ved og udvikle, hvis vilkårene ændrer sig.

Her har vi skitseret SF's bud.

Relevante indvendinger og flere realistiske ideer er mere end velkomne, for problemet er så omfangsrigt, at ingen kan påstå at have den endelige perfekte løsning.

Heller ikke os.

MARGRETE AUKEN, JACOB MARK OG KIRSTINE BILLE.